

**Maximilian Fuchs, Franz Marhold,
EUROPÄISCHES ARBEITSRECHT, HANDBUCH (PRIRUČNIK),
5. izdanje, Verlag Österreich, Wien, 2018.,**

ISBN: 978-3-7046-7836-2, 634 str.

349.2(4EU)(048.1)

339.923:061.1>(4)EU(048.1)

U izdanju *Verlag Österreich* nedavno je objavljeno 5. izdanje vrhunskog priručnika iz područja europskog radnog prava pod naslovom *Europäisches Arbeitsrecht*. Autori su Maximilian Fuchs, *professor emeritus*, nekoć predstojnik katedre za građansko, njemačko te europsko radno i socijalno pravo na *Katolische Universität Eichstätt-Ingolstadt*, i profesor Franz Marhold, predstojnik katedre za poduzetničko pravo te radno i socijalno pravo na *Wirtschaftsuniversität Wien*.

Riječ je o vrlo preglednoj i poučnoj knjizi iz područja europskog radnog prava, koja se u zemljama njemačkoga govornog područja upotrebljava i kao udžbenik. Može biti vrlo korisna širokoj javnosti: sveučilišnim profesorima, znanstvenicima, studentima, sucima, odvjetnicima, odnosno svim pravnicima koji se zanimaju ili bave radnim pravom. U knjizi autori analiziraju važnost svih primarnih i sekundarnih izvora prava EU-a u društveno-povijesnom i političkom kontekstu razvoja europskog radnog prava, pri tome dajući teorijsku pozadinu i znanstveni osvrt. Osim analize europskog zakonodavstva uzimaju u obzir i utjecaj bogate sudske prakse Suda EU-a. Vrlo je korisno što je knjiga dodatno opremljena popisom svih korištenih sudskih odluka, pojmovnim kazalom te popisom kratica. Na početku knjige naznačen je popis sličnih priručnika i udžbenika pisanih na njemačkom, engleskom, francuskom i talijanskom jeziku, dok je na početku svakog od triju glavnih dijelova knjige dan bogat popis upotrijebljene literature. Dodatno, kroz sam sadržaj knjige nalazimo brojne bilješke koje čitatelja upućuju na važne izvore koji su korišteni u obradi pojedine teme: pravne izvore, sudsku praksu te stručnu i znanstvenu literaturu.

Autori su sistematizirali tematiku europskog radnog prava u tri dijela koji su logično i koherentno razrađeni dalje u poglavlja i potpoglavlja. Prvi dio knjige posvećen je "funkciji i zadaći europskog radnog prava". Autori analiziraju funkcionalni razvoj europskog radnog prava od njegovih početaka do današnjih dana, a sve kroz prizmu društveno-povijesnih događanja te političkih i gospodarskih

čimbenika. U obradu teme kreću od uloge slobode kretanja radnika, kao jedne od četiriju sloboda važnih za stvaranje jedinstvenog europskog tržišta. Zatim se osvrću na harmonizaciju radnog prava kao načina prevladavanja problema tržišnog natjecanja među državama članicama. Obrađuju također važne elemente europskog kolektivnog radnog prava kao što su socijalni dijalog i radnička participacija. Prikazuju povijesni razvojni put jačanja ovlasti EU-a u normiranju radnog prava te posebnu pozornost posvećuju Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Povelji o temeljnim pravima EU-a i Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava kao pravnim izvorima važnim za zaštitu temeljnih socijalnih prava u širem smislu (u što pripadaju onda i radna prava, kao što su npr. zabrana prisilnog rada, pravo na slobodu rada, zabrana diskriminacije, pravo na kolektivno pregovaranje, zaštita od otkaza itd.). Autori se također osvrću na utjecaj suvremenih europskih stabilizacijskih politika (u području zapošljavanja, gospodarstva i financija) i njihova utjecaja na radno pravo država članica. Tako se npr. obrađuje uloga Lisabonske strategije, Strategije Europa 2020, Pakta Euro-Plus te Europskog stabilizacijskog mehanizma. Prvi dio knjige autori završavaju predviđanjima daljnjeg razvoja europskog radnog prava. Upućuju na tezu o stagnaciji u daljnjem razvoju. Naime, premda su u posljednjih nekoliko godina bile usvajane nove uredbe i direktive, zapravo je bila riječ samo o noveliranju starih propisa. Razlog stagnacije vide u političkim previranjima u današnjoj Europi, pa stoga i države članice, odnosno njihovi predstavnici, nisu sklone podržati donošenje novih drastičnijih promjena. Autori se zato priklanjaju mišljenju i nekih drugih znanstvenika (npr. Weissa, Rocecella i Treua) kako će EU pokušati izvršiti sve veći utjecaj na države članice putem izvora tzv. mekog prava (npr. uputa, preporuka i periodičnog mjerenja statističkih pokazatelja i ocjenjivanja). Poseban izazov europskom radnom pravu predstavlja izlazak Ujedinjenog Kraljevstva (tzv. *Brexit*), posebice u pogledu daljnjeg uređenja pitanja prava na boravak i rad međusobnih državljana te zaštite njihovih socijalnih prava.

Drugi dio knjige detaljno obrađuje sva pravna područja europskog radnog prava. Počinje s obradom materije slobode kretanja radnika, navodeći krug osoba koje uživaju to pravo, sadržaj prava te moguća ograničenja. Dalje se analiziraju direktive koje uređuju individualno radno pravo, a odnose se na sadržaj ugovora o radu, zaštitu radnika zaposlenih u nepunom radnom vremenu, na određeno vrijeme ili privremeno putem agencija, zabranu diskriminacije, zaštitu radničkih prava u slučaju restrukturiranja poslodavca ili njegova stečaja. Posebno poglavlje posvećeno je i europskom kolektivnom radnom pravu, i to socijalnom dijalogu, te pravu na radničku participaciju kako kod nacionalnog poslodavca tako i kod supranacionalnih poslodavaca u tzv. europskom društvu i europskoj zadruzi. Drugi dio knjige završava cjelinom koja je posvećena zaštiti radnika na radu, pa stoga autori ovdje razmatraju norme prava EU-a

koje se tiču sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, organizacije radnog vremena te zaštite trudnica i mladih.

Treći dio knjige prikazuje složenu materiju europskih kolizijskih pravila u području radnog prava. Taj dio knjige napisao je Michael Friedrich, koji nije naveden kao suautor knjige, nego je samo naznačen kao autor tog posebnog dijela. Ovdje se obrađuju uredbe EU-a o određivanju sudske nadležnosti i utvrđivanju mjerodavnog prava za sporove iz pojedinačnih ugovora o radu s prekograničnim obilježjem. Autori su odlučili u ovom dijelu knjige također obraditi i direktivu o upućenim radnicima. To je logičan odabir s obzirom na to da je riječ o specifičnom radnom odnosu s privremenim prekograničnim obilježjem u kojem radnici uobičajeno rade u jednoj državi, a privremeno ih poslodavac upućuje na rad u drugu državu članicu radi pružanja usluga u njegovo ime i za njegov račun. Treći dio knjige završava naznakom višestranih ugovora među pojedinim državama članicama koji su važni za radnike koji rade na određenim poslovima kojima je svojstveno prekogranično obilježje (npr. za radnike na plovilima na rijeci Rajni ili u međunarodnom cestovnom prometu).

Zaključno ističem kao posebnu vrijednost knjige *Europäisches Arbeitsrecht* što su suautori, professor emeritus Maximilian Fuchs i profesor Franz Marhold, uspjeli jednu tako široku i složenu materiju europskog prava vrlo sistematično prikazati, olakšavajući čitatelju njezino razumijevanje i nudeći odličan i cjelovit pregled. Time su pokazali da su pravi znalci europskog radnog prava. Osim što je knjiga jednostavna za razumijevanje, prednost je i što autori ustrajno ulažu napore u njezino redovito ažuriranje, na što upućuje i ovo najnovije 5. izdanje, koje je obnovljeno svim najnovijim propisima EU-a iz područja radnog prava i sudskom praksom Suda EU-a. Stoga je ovaj priručnik izvrstan izvor znanja, kako za studente i praktičare, tako i za sveučilišne nastavnike i znanstvenike kojima može biti odličan poticaj za njihova daljnja istraživanja u području europskog radnog prava.

doc. dr. sc. Ivana Vukorepa*

---

* Dr. sc. Ivana Vukorepa, docentica Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Trg Republike Hrvatske 14, Zagreb, ivana.vukorepa@pravo.hr;
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6759-9992>

